

Nr 541.

Av herr **Kyling m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 221, angående vissa anslag för budgetåret 1945/46 till läroanstalterna för blinda och dövstumma, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 221 till innevarande års riksdag angående vissa anslag för budgetåret 1945/46 till läroanstalterna för blinda och dövstumma m. m. anföres under rubriken Dövstumskolorna: Avlöningar å s. 99 och 100 följande: "Antalet innevarande läsår tjänstgörande lärare i kunskapsämne utgör 62, varav 9 extra ordinarie och 2 extra. Utöver de ordinarie lärartjänsterna i kunskapsämne torde för nästa budgetår i enlighet med skolöverstyrelsens förslag böra räknas med 19 icke-ordinarie sådana tjänster, av vilka 10 torde böra vara extra ordinarie och 9 extra."

Å s. 94 i samma proposition heter det vidare: "Elevantalet vid dövstumskolorna, som enligt av skolöverstyrelsen lämnade uppgifter innevarande budgetår uppgår till 595, beräknas nästa läsår bli 697." Enligt överstyrelsens beräkningar torde antalet lärjungar i barndomsskolorna under åren 1944/45—1952/53 komma att ökas från 435 till 557, s. 23. Behovet av utbildade dövstumslärare kommer således att ytterligare ökas under de närmaste åren.

Vid statens dövstumskolor tjänstgöra under vårterminen 1945 9 extra ordinarie och 5 extra eller biträdande lärare i kunskapsämne, av vilka trenne vikariera för tjänstlediga lärare. En av de extra ordinarie lärarna har tjänstgjort vid dövstumskola 12 år och en 10 år, medan några av de extra eller biträdande lärarna ha upptill 7 års tjänstgöring. Flertalet av dem har dessutom under kortare eller längre tid uppehållit lärartjänst i folkskola.

Sedan år 1939 ha ordinarie lärartjänster, som blivit lediga på grund av tjänsteinnehavarens avgång, icke återbesatts. Ett undantag utgör en ordinarie lärartjänst vid dövstumskolan i Härnösand, vilken överflyttats till lantbruksskolan för dövstumma å Broby gård. Denna återhållsamhet beträffande återanställande av ordinarie dövstumslärartjänster har föranletts av en tidigare konstaterad nedgång av elevantalet och ovisshet beträffande den framtida skolorganisationen. Då nu elevantalet åter ökas, torde ordinarie lärartjänster vid dövstumskolan böra tilläggas i full utsträckning.

De äldre nu tjänstgörande icke-ordinarie dövstumslärarna ha efter avlagd examen trots ringa befordringsmöjligheter och efter upprepade uppsägningar och återanställningar stannat kvar vid dövstumskolorna och därigenom möjliggjort undervisningens uppehållande i behörig utsträckning. De synas därigenom ha gjort sig väl förtjänta av den uppmuntran, som befordran till ordinarie tjänst kan innebära. Den löneförbättring, som dylik befordran skulle medföra, vore också synnerligen välbehövlig, då flertalet av dem är familjeförsörjare.

För att tillgodose behovet av utbildade dövstumslärare ledigförklarades läsåret 1944/45 tre elevplatser vid dövstumslärarseminariet å Manila, men endast en av de antagna eleverna fullföljer utbildningskursen. Det torde vara uppenbart, att de osäkra anställningsförhållandena inom dövstumskolan verkat hindrande på elevrekryteringen vid seminariet, i synnerhet som möjligheterna att nu erhålla förmånlig anställning inom folkskolan äro förhållandevis goda.

Det torde få anses rättvist och billigt, att dövstumskolans icke-ordinarie lärare givas en lika gynnsam tjänsteställning som icke-ordinarie lärare vid folkskola. Då väl kvalificerad folkskollärarexamen fordras för inträde vid dövstumslärarseminariet och specialutbildningen därstädes, inklusive provår, är tvåårig, borde dövstumslärare (som vanligen fullgjort ett eller annat års tjänstgöring i folkskola) anses väl kvalificerad för extra ordinarie tjänst utan ytterligare provtjänstgöring. Det vore därför ur skolans synpunkt önskligt, att examinerad dövstumslärare erhåller anställning som extra ordinarie lärare, då förordnandet omfattar tid, som jämlikt gällande avlöningsreglemente kräves för extra ordinarie anställning.

I Kungl. Maj:ts ovan anförda proposition föreslås för nästa budgetår 51 ordinarie och 19 icke-ordinarie lärartjänster i kunskapsämne vid dövstumskolorna.

Enligt Utredning med förslag angående omorganisation av dövstumundervisningsväsendet (statens offentliga utredningar 1936:49, Ecklesiastikdepartementet, s. 163) tjänstgjorde vid dövstumskolorna den 1 juli 1936 60 ordinarie lärare i kunskapsämne. Vid samma tidpunkt voro sammanlagt 11 (eller 15 procent av samtliga) icke-ordinarie ämneslärare anställda vid skolorna.

Jämlikt Kungl. Maj:ts proposition nr 221 beräknas för nästa budgetår utöver de 51 ordinarie lärartjänsterna i kunskapsämne 19 icke-ordinarie (27 procent) eller inemot dubbelt så många icke-ordinarie lärare som före statsövertagandet av dövstumundervisningen. Denna utveckling innebär en avsevärd försämring av de icke-ordinarie lärarnas vid dövstumskolorna anställnings- och avlöningsförhållanden.

Om ytterligare 8 av de förutvarande ordinarie lärartjänsterna återbesättas, kommer proportionen mellan antalet ordinarie och icke-

ordinarie lärare i kunskapsämne att överensstämma med förhållandet omedelbart före år 1938, då staten övertog dövstumskolorna (59 ordinarie + 11 icke-ordinarie lärartjänster).

Med hänvisning till vad här anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

dels att ytterligare ett antal (förslagsvis 8) lärartjänster i kunskapsämne vid statens dövstumskolor tillsättas med ordinarie innehavare från och med läsåret 1945/46 och

dels att examinerad dövstumslärare erhåller anställning som extra ordinarie lärare, då förordnandet omfattar tid, som jämlikt gällande avlöningsreglemente kräves för extra ordinarie anställning.

Stockholm den 5 april 1945.

Folke Kyling.

Nils Holmström.

Hildur Nygren.

Elis Håstad.